

Platteland dreigt openluchtmuseum te worden dat niemand wil bezoeken

Erik Droogh en Hans Huijbers

Het platteland vergrijst en dat heeft ingrijpende gevolgen. Het leidt tot leegloop, leegstand en verloedering. Dat uit zich bijvoorbeeld in ziekenhuisafdelingen die moeten sluiten wegens een gebrek aan personeel, maar ook in criminelen die ongestraft hun drugsafval dumpen in de natuur.

Om het platteland aantrekkelijk te houden is er meer ruimte nodig om te ondernemen. Die ruimte ontstaat alleen als knellende regels aan de kant worden geschoven en het platteland niet langer wordt gezien als een in stand te houden openluchtmuseum, waar je gratis gebruik van kunt maken. Om dat voor elkaar te krijgen, is een deltacommissaris nodig, iemand die stad en platteland met elkaar verbindt en daarmee de basis legt voor een toekomstbestendig, leefbaar en welvend Nederland.

In Nederland stoppen we veel geld in grotestedenbeleid, vanuit de gedachte dat steden de motor van ons economische en culturele leven zijn. Daar is niets mis mee, maar het is onvoldoende. Steden kunnen alleen floreren als ook het

platteland floreert. Want daar wordt het voedsel voor de steden geproduceerd, daar staan de windmolens energie op te wekken, wordt een teveel aan water opgevangen en opgeslagen voor droge tijden, daar kun je ontspannen in je vrije tijd en daar is plek om te wonen.

Veel mensen associëren het platteland met boeren en tuinders. Dat is logisch, omdat zij het grootste deel van het land beheren en exploiteren. Maar er zijn veel meer ondernemers op het platteland actief. Denk aan recreatieondernemers, landgoedeigenaren, hotel- en restauranthouders en loonwerkers. Voor al deze mensen geldt dat zij een goed inkomen moeten kunnen verdienen om te kunnen innoveren en gezonde bedrijven in stand te kunnen houden.

Maar veel ondernemers op het platteland lopen aan tegen regelgeving die broodnodige innovatie belemmert. Het huidige stelsel van regels lijkt vooral gemaakt om het bestaande te ordenen en dat frustrereert noodzakelijke vernieuwingen. Het helpt niet dat veel stedelingen het platteland zien als een plek waar alles zoveel mogelijk moet blijven zoals het was, als tegenwicht tegen de stedelijke dynamiek. Wanneer plattelandsonder-

nemers willen innoveren, zie je vaak stedelingen daartegen ageren. Denk daarbij aan plannen voor de bouw van moderne stallen, windmolens of een restaurant in een natuurgebied.

Lange procedures, die soms doorlopen tot aan de Raad van State, zijn het gevolg. Gemiddeld duurt het wijzigen van een bestemmingsplan — doorgaans nodig als je op behoorlijke schaal iets wilt veranderen — zeven tot tien jaar. Het kost bovendien veel geld dat grotendeels door ondernemers moet worden opgehoest. Omdat op het platteland kleinschalige bedrijvigheid domineert, is zo'n investering mentaal en financieel vaak niet op te brengen.

Ten slotte is het ook voor boeren steeds moeilijker een fatsoenlijk inkomen te verdienen. Hun netto-inkomens zijn vaak relatief laag. Veel boeren proberen dat te compenseren door duurzame inspanningen te leveren, boven het wettelijke minimum, maar dat wordt nauwelijks beloond. Consumenten kiezen over het algemeen producten op basis van prijs en gemak, en hebben weinig extra over voor duurzame inspanningen.

Dit alles heeft tot gevolg dat vernieuwing uitblijft, of met veel vertraging

wordt doorgevoerd. Denk aan boeren die landbouw en natuur beter willen verbinden, landgoedeigenaren die terreinen beschikbaar willen stellen voor waterberging, natuurontwikkeling en recreatie, aannemers die overbodige boerenschuren en verloederde recreatieparken een andere bestemming willen geven en plattelanders die duurzame energie willen opwekken. Als vernieuwing uitblijft, treedt stagnatie op, trekken de jongeren weg en resteert een leeg en zielloos platteland — een openluchtmuseum dat je niet meer wilt bezoeken.

Om daar wat aan te doen, pleiten wij voor een deltacommissaris. Iemand die zorgt dat er gezamenlijke doelen geformuleerd worden in een Deltaprogramma Vitaal Platteland. Iemand die doorzettingsvermogen heeft als het aankomt op uitvoering, en die ondernemers helpt ons platteland weer te laten floreren. Ten bate van de plattelanders, maar ook van de stedelingen. Voor ons allemaal dus.

Erik Droogh en Hans Huijbers zijn initiatiefnemers van Renaissance van het Platteland, een samenwerkingsverband van a.s.r., BPG, FPG, HAS hogeschool, Leisurelands, Stirr en ZLTO.

Deltacommissaris moet ondernemers helpen het platteland weer te laten floreren